

Mama parsivežė iš ligoninės sesė, o tėvelis tikrai brolių parsiveš: šiuolaikiniai lietuvių vaikų pamąstymai

Vaikų pamąstymai – suaugusiųjų užrašyti tekstai, kuriuose fiksuojamos savitos ikimokyklinio amžiaus vaikučių (2–6 metų) mintys. Tokį pavadinimą siūlome tekstams, kol kas neturintiems nusistovėjusio įvardijimo, tačiau nūdien labai išpopuliarėjusiems žurnaluose, interneto svetainėse ir tėvams skirtuose diskusijų forumuose.

Spaudoje bei internete skelbiamiems vaikų pamąstymų rinkiniams dažnai duodamos antraštės, kurios daugiau ar mažiau šiuos tekstus apibūdina ar yra suprantamos kaip skaitytojams žinomų reiškinių kodiniai pavadinimai. Pavyzdžiui, interneto svetainėse randami tokie rinkiniai: „Rimtos vaikų mintys apie rimtus dalykus...“¹, „Gražiausios vaikų frazės“², „Kalba vaikučiai“³, „Pasijuokime: smagūs vaikų ‘perliukai’“⁴, „Pasijuokime: kalba vaikai“⁵; forumuose dedamiems vaikų pasakymams suteikiamos antraštės: „Mano šnekutis“⁶, „Šnekutis“⁷, „Vaikų ‘perliukai’...“⁸, „Auksinės mūsų vaikų mintys“⁹, „Vaikų išdaigos ir sparnuotos frazės“¹⁰ ir pan. Žurnale *Tavo vaikas* skelbiami konkursai, kurių metu suaugusieji siunčia užrašytas mažylių mintis, vadinami irgi panašiai: „Mano šnekutis“, „Šnekutis“, „Šnekučių dvikova!“

-
- 1 Asta Savickienė. *Rimtos vaikų mintys apie rimtus dalykus*, prieiga per internetą: <http://www.ikimokyklinis.lt/straipsnis/12799>, [žiūrėta 2015-05-03].
 - 2 *Gražiausios vaikų frazės*, prieiga per internetą: <http://www.ikimokyklinis.lt/straipsnis/12793>, [žiūrėta 2015-05-03].
 - 3 http://www.darzelispeleda.lt/index.php?option=com_content&task=view&id=128&Itemid=53, [žiūrėta 2015-05-04].
 - 4 <http://www.pasmama.lt/straipsnis/pasijuokime-smagus-vaiku-perliukai-2436?category=82>, [žiūrėta 2015-05-04].
 - 5 <http://www.pasmama.lt/straipsnis/pasijuokime-kalba-vaikai-2276>, [žiūrėta 2015-05-04].
 - 6 <http://www.mama.lt/forumas/getTopic/688/>, [žiūrėta 2015-05-04].
 - 7 <http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/>, [žiūrėta 2015-05-04].
 - 8 <http://banga.balsas.lt/lt/2forum.showPosts/74809.121.1-=%28833636756>, [žiūrėta 2015-05-04].
 - 9 <http://www.labai.lt/forumai/pasisakymai183.html>, [žiūrėta 2015-05-04].
 - 10 <http://www.tevu-darzelis.lt/forumas/topic/vaiku-isdaisgos>, [žiūrėta 2015-05-04].

Tarp vaikų pamąstymų vyrauja dialogo formos tekstai, bet pasitaiko ir tokių, kuriuose tenkinamasi vien konstatuojamuoju vaiko pasakymu. Tekstai visada baigiami vaiko sakinium – atspindinčiu specifinį mažylio mąstymą, keliančiu šypseną ir primenančiu anekdotu puantą. Vaikų samprotavimai labai lakoniški. Būdingiausi kompoziciniai modeliai – du. Pirmasis modelis išsiskiria tuo, kad tekstas pradedamas trumpu paaiškinimu apie kalbantįjį / kalbančiuosius, kartais dar nusakoma ir esama situacija, o paskui pereinama prie tiesioginės kalbos. Pagal antrąjį, retesnę, modelį kuriami tekstai iš karto pradedami dialogu. Pamąstymų dialoguose dažniausiai dalyvauja suaugęs žmogus ir vaikas, rečiau – tik vaikai. Į akis krintanti vaikų pamąstymų savybė – labai dažnai nurodomas mažylio vardas ir amžius. Nusistovėjusi vaikų pamąstymų struktūra rodo, kad tekstai formuojami pagal kultūrinėje tradicijoje įsigalėjusius principus, kuriuos, manytume, galima traktuoti kaip žanrinius reikalavimus.

Vaikų pamąstymuose susilieja individualios ir folklorinės kūrybos pradai. Individualumas sietinas su autentiškumu: tėvai, vaikų darželių auklėtojai užrašo išgirstus originalius vaikų pasakymus ir deda juos interneto portaluose ar siunčia žurnalų skelbiamiems konkursams. Žinoma, tarp daugybės tekstų gali pasitaikyti ir tokių, kurių autentiškumas tik imituojamas.

Vienas iš požymių, leidžiančių vaikų pamąstymus šlieti prie folklorinės prigimties reiškinių, yra jų variantiškumas. Vaikų mąstymo dėsningumai lemia, kad skirtingi tėvai gali pateikti labai panašius tekstus; mat, atsідūrę analogiškose situacijose, vaikai neretai išsako ir tokias pačias mintis. Taip atsiranda tekstų, tarpusavio artumu primenančių tautosakinius variantus. Tai patvirtina Aistės Vasiliauskienės, vienos iš publikacijos autorių, asmeninė patirtis. Užsirašinėdama įdomesnius sūnaus Jorio pasakymus ji pastebėjo, kad tarp jų esama panašių į užfiksuotus kitų tėvų, pavyzdžiui:

Joris buvo virtuvėje, o aš kitame kambaryje. Ateinu, žiūriu – Joris perkirpęs pašluostę. Klausiu: – Ką čia padarei?

– Aš bandžiau dvi pašluostes padaryti: tėčiui ir tau, – atsako Joris (užrašyta 2014-05-12).

Mama nupirko Šarūnėliui (2,6 m.) gražią, spalvingą knygelę. Grįžęs namo, vaikas ją tuoj pat perplėšė pusiau.

– Ką gi tu padarei? Suplėšei gražią knygutę! – barasi mama.

– Nesuplėšiau, o padariau dvi knygeles. Viena bus broliui, – ramiai paaiškina sūnus VDU ER 2533/397 [Mano šnekutis, Tavo vaikas, 1999, Nr. 1, p. 42].

Naujų variantų randasi ir atsiuntus anksčiau skaitytą ar kieno nors papasakotą vaikų pamąstymą – tuo atveju autentiškumas gali būti tariamas, apsimestinis. Variantų gausa pasižymi pamąstymais, iš kur atsiranda vaikai. Beje, dalis vaikų pamąstymų bemaž sutampa su anekdotais – susidaro įspūdis, kad tarp šių dviejų žanrų vyksta mainai; ir tai nėra kiek nestebina, nes anekdotai ir vaikų pamąstymai savo struktūra ir funkcijomis yra panašūs.

Kita folklorinei kūrybai artima šių tekstų savybė – anonimiškumas. Paprastai tik konkursams siunčiami vaikų pamąstymai yra skelbiami nurodant jų užrašytojo vardą ir pavardę. Interneto forumuose vaikų šnekas skelbiantys asmenys pasirašo pseudonimais, tad tikroji jų tapatybė lieka nežinoma, o svetainėse paprastai jos sklaistomos be jokių autorystės duomenų.

Vaikų pamąstymų turinys labai įvairus. Jis ne tik parodo, kokioje socialinėje ir kultūrinėje aplinkoje vaikas auga, bet ir atspindi jo psichologiją. Publikacijai parengti tekstai suskirstyti į grupes, atsižvelgiant į vyraujančias temas ir specifines vaikų logikos savybes. Skelbiami pavyzdžiai atrinkti iš 418 tekstų, surankiotų iš periodinio žurnalo *Tavo vaikas* (1994–2013), aštuonių lietuviškų internetinių forumų bei devynių svetainių ir saugomų Vytauto Didžiojo universiteto Kultūrų studijų ir etnologijos katedros rankraštyne (byla nr. 2533). Publikacijoje nurodomas ne tik teksto numeris byloje, bet ir pirminis jo šaltinis. Vaikų pamąstymų kalba netaisyta, tik koreguota skyryba, ištaisytos rašybos klaidos ir patikslintos eilučių ribos.

Aistė Vasiliauskienė, Gražina Skabeikytė-Kazlauskienė

„Aš tėvelio pilvuke augau, gerai pamenu“

Ignui (2 m. 6 mėn.) močiutė pro langą rodo gandrą ir sako:

– Pažiūrėk, koks gandras pievoj varlinėja.

Ignas:

– Mums su broliu į gandrų negalima žiūrėti, kad nesugalvotų kokios sesės atnešti.

VDU ER 2533/82 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2004, Nr. 1, p. 67]

Pas močiutę pamatė skrendantį gandrą, kuris snape kažką laikė. Klausia (Dovydas 2,5 m.):

– Mama, ką gandras neša?

– Gal tavo sesė? (Labai jos norėtų [Dovydas].)

– Gandre, palauk, aš čia, noriu sesės. Atneši? (Bėga kiek įkabindamas.)

VDU ER 2533/83 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2009, Nr. 6, p. 81]

Gyvename mieste (Visaginas), kur dauguma rusų. Diana su gyvūnais kalbėjo tik rusiškai. Kai nuvažiavome į kaimą, ji, bėgdama per pievą paskui skrendantį gandrą, jau šaukia lietuviškai:

– Gandre, atnešk man lietuvių broliuką.

VDU ER 2533/86 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 2, p. 45]

Gabrielė, grįžusi iš kiemo, aiškina mamai:

– Kai Kamilės mama atsigulė į ligoninę, tai nupirko jai sesutę. Dabar į ligoninę ruošias tėvelis. Jis nupirks broliuką.

VDU ER 2533/91 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2003, Nr. 7, p. 70]

Var. Tėvelį guldo į ligoninę operuoti. Marija (3,4 m.) džiaugiasi:

– Mama parsivežė iš ligoninės sesę, o tėvelis tikrai brolių parsiveš.

VDU ER 2533/374 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 9, p. 52]

Mama tik grįžusi iš ligoninės su ką tik gimusia sesyte. Jokūbas (3,5 m.) sako:

– Mama, gal dar spėsime ir brolių nusipirkti?

VDU ER 2533/95 [Šnekučių dvikova, *Tavo vaikas*, 2010, Nr. 3, p. 89]

Einame su Eda pro ligoninę. Eda pamena, kad čia pirkom brolių:

– Mama, einam nupirksim dar daug daug brolių. Čia yra brolių parduotuvė!

VDU ER 2533/97 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 5, p. 59]

Žiūriu, kaip žaidžia mano dukrytės, ir sakau:

– Iš kur jūs tokios mielos?

Kamilė (4 m.) atsako:

– Iš „Maximos“!

VDU ER 2533/93 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2011, Nr. 10, p. 97]

Dovydas (2,5 m.) klausia:

– Mama, kur mane pirkai?

Galvoju, ką atsakyti.

Sūnus:

– „Maximoj“?

VDU ER 2533/94 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2009, Nr. 6, p. 81]

Vakare, gulėdama lovytėje, klausia (Paulina, 4 m.):

– Tėveli, kieno lovytė brangesnė – jūsų ar mano?

– Žinoma, mūsų: tavo mažytė, o mūsų didelė.

– Tai tada parduokim jūsų lovą ir nupirkim broliuką. O judu su mamyte miegosit ant grindų.

VDU ER 2533/102 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1994, Nr. 4 (12), p. 21]

Tadas (5 m.) klausia močiutės:

– Močiute, tai jūs mano mamytę pagimdėt?

– Žinai, Taduk, mūsų laikais tai pinigėlius taupydavom ir vaikučius pirkdavom, o kaip dabar, aš nežinau.

Tadas susijuokė:

– Ai, močiute, nepasakokit tų senų pasakų...

VDU ER 2533/89 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1998, Nr. 8, p. 42]

Laukiame gimšiančio broliuko. Aiškinu Dovydui (3 m.), kad mes visi pradėjom augti pilvelyje ir kurį laiką ten gyvenome.

– O kieno pilvelyje tu gyvenai? – domisi Dovydas.

– Močiutės Danutės.

– O tėtė? Tikriausiai – senelio Rimanto?

VDU ER 2533/373 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2006, Nr. 4, p. 97]

Besilaukianti mama Matui (4 m.) aiškina, kad pilve leliukas, ir jis, Matas, taip pat mamytės pilve buvo.

– Ne, – kategoriškai paneigia sūnus. – Aš tėvelio pilvuke augau, gerai pamenu.

VDU ER 2533/376 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2002, Nr. 12, p. 63]

Var. Vilius (3,5 m.) kieme pasakoja draugams:

– Mano sesutė buvo mamos pilve, todėl ji panaši į mamą. O aš buvau tėvelio pilve, todėl esu panašus į tėvelį.

VDU ER 2533/377 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1998, Nr. 2, p. 46]

– Mamyte, iš kur aš atsiradau? (Mantas, 3,6 m.)

– Iš mano pilvelio.

– Tai ką, tu mane prarijai?!

VDU ER 2533/379 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1998, Nr. 8, p. 42]

Var. Mama bando papasakoti savo berniukui, kad pilvuke auga mažylis.

O Tautvydas rimtai klausia:

– Kaip jis atsirado tavo pilve? Tu jį suvalgei?

VDU ER 2533/381

[<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/23>,

žiūrėta 2014-01-06]

Var. Renatas (5 m.) varto albumą ir pamato mano nėščios nuotrauką.

– Mama, o kur aš čia?

– Pilvelyje.

– Ar tu mane suvalgei?

VDU ER 2533/383 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2003, Nr. 4, p. 72]

Nerijaus (3 m. 2 mėn.) mama laukiasi. Mama Nerijui aiškina, kad broliukas auga pilve. Iš vakaro tėtis atveža didelį arbūzą. Kitą rytą Nerijus atidžiai apžiūrinėja mamą.

– Mama, gal tu arbūzą prarijai?

VDU ER 2533/384 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2001, Nr. 7, p. 66]

Var. Tetulė klausia Jokūbo (3 m.):

– Iš kur man gauti tokią sesytę?

– Nusipirk arbūzą. Prisivalgyk, kad būtų toks pilvelis kaip mamytės, ir turėsi sesę!

VDU ER 2533/385 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2002, Nr. 7, p. 70]

„Tam davė košės, tam šampės, tam ledų...“

Ieva (2 m. 7 mėn.) daro „viru viru košę“ sesės delniukais:

– Virė virė pelytė košytė, tam davė košės, tam šampės, tam ledų, o tam rykštė liko...

VDU ER 2533/131 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2003, Nr. 12, p. 60]

Normantas (3,5 m.) dainuoja:

– A-a a-a pupa, kas tą pupą supa? Supa tėtis ir mama. Ir katytė murzina.

Klausiu:

– Ir tave katytė murzina supa?

– Ne, mane tėtis murzinas supa.

VDU ER 2533/134 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2001, Nr. 11, p. 78]

Var. Adas (2,8 m.)

Adas dainuoja:

– A-a a-a pupa, kas tą pupą supa? Supa tėtis ir mama ir MAMYTĖ murzina

VDU ER 2533/132 [http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/1, žiūrėta 2014-01-06]

Neda (2 m.)

Sugulam vakarais jau į savo lovas. Neda mums lopšinę dainuoja:

– A a a pupa pupa, pupa mama, pupa tete, pupa Mida (sesė Milda), pupa katė, ate.

VDU ER 2533/133 [http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/9, žiūrėta 2014-01-06]

Per Kūčių vakarienę prie stalo kalbami poteriai, paskui žegnojamasi. Augustas (2,5 m.) visa tai stebi. Paskui pats deda rankas ant kaktos, krūtinės...

– Du gaideliai, du gaideliai baltus žirnius kūlė...

VDU ER 2533/135 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2003, Nr. 5, p. 68]

Igniukas (2,6 m.) dainuoja dainelę:

– Du gaideliai kamine su lapine kepure.

VDU ER 2533/138 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2000, Nr. 4, p. 54]

Ievutė dainuoja:

– Ožys malė, o ši trečia ožkytelė miltus nusisiojo...

VDU ER 2533/139 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2000, Nr. 3, p. 64]

Armandukas (4 m.)

Vaikas šaukia:

– Močiute, bėgam lenktynių, kas greičiau iki šiltnamio. Kas paskutinis, tas supuvęs kiaušinis!

Kai Armandukas išsiveržė į priekį, vėl šaukia:

– Močiutė – supuvęs kiaušinis, močiutė – supuvęs kiaušinis...

VDU ER 2533/140 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/10>, žiūrėta 2014-01-06]

Agnė (2 m. 4 mėn.) seka pasaką:

– Gyveno kartą mamulė, Elenutė ir žentas.

VDU ER 2533/145 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2001, Nr. 10, p. 64]

Pas Justę atvyko draugė (2 m.). Jos mama prašo pasekti pasaką.

– Gyveno senelis ir senelė. Juodu turėjo viščiuką ir gaidžiuką. Paskui viskas vyko laimingai.

VDU ER 2533/147 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 5, p. 58]

Meda (4 m.) priėjo prie mamytės ir sako:

– Tu kaip Pelenė, vis dirbi ir dirbi: ir maudomuką išplauni, ir apelsinus nulupi...

VDU ER 2533/181 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2005, Nr. 10, p. 88]

Gretutė (4,1 m.) savo žaisliukus išmėto po visą kambarį. Mamytė sako:

– Gretute, sutvarkyk žaisliukus!

Gretutė stovi, stovi ir prabyla:

– Mamyte, kodėl tu man liepi dirbti kaip kokiai Pelenei?

VDU ER 2533/182 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1998, Nr. 11, p. 40]

Gabrielė (3,10 m.) eina į darželį ir pamato moterį, šluojančią gatvę:

– Žiūrėk, kokia ragana su šluota!

VDU ER 2533/184 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1998, Nr. 8, p. 43]

Var. Ugnė (3 m.)

Sėdi Ugnė virtuvėje, valgo ir žiūri į šluotą. Sako:

– Mamyte, tu ragana.

– Kodėl aš ragana? – klausiu jos.

O ji atsako:

– Todėl, kad tu turi šluotą.

VDU ER 2533/183 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/> 16,
žiūrėta 2014-01-06]

Martynas (2,5 m.) šlavė kambarį. Paskui apžergė šluotą, tampė ją, tampė šiaip ir taip. Po kiek laiko nusiminęs sako:

– Na, neskrenda!

VDU ER 2533/185 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 3, p. 40]

(Po pasakos „Septyni ožiukai ir vilkas“) Tomas (3,6 m.) paima kibiriuką ir sako man:

– Mama, einu šiukšles išnešti, o tu durelių niekam neatidaryk.

Grįžęs klausia:

– Ar niekam neatidarei durelių? Nei vilkui, nei gaideliui?

VDU ER 2533/192 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 1, p. 43]

Rūtelė (5 m.) svajoja:

– Jeigu žemė būtų ne rutulinė, o būtų su kraštu, ten, pabaigoj, prasidėtų pasakų karalystė, ten skraidytų sau slibinai.

VDU ER 2533/204 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2000, Nr. 9, p. 52]

„O kodėl man kečupo ant ledų užpylė?“

Vieną rytą Gabrielė lauke pamatė daug sniego:

– Oi, močiute! Pažiūrėk, kiek manų...

VDU ER 2533/244 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2003, Nr. 7, p. 70]

Ugnė (1,10 m.) pirmą kartą pamato sniegą.

– Kiek daug miltų! – stebisi ji.

VDU ER 2533/245 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 11, p. 45]

Iškrito pirmasis sniegas. Aronas išėjo į kiemą.

– Kiek daug putų! – sušuko nustebeęs mažiukas.

VDU ER 2533/247 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2009, Nr. 6, p. 81]

Lauke tirštas rūkas.

– Kas čia dabar pasidarė, kad lauke tiek dūmų? (Rokas, 2 m.)

VDU ER 2533/255 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2002, Nr. 6, p. 70]

Var. Rytą lauke rūkas. Rytis (4 m.) stebisi:

– O! Kiek dūmų.

Mama aiškina, kad čia rūkas. Rytis sako:

– Tai aš ir sakau: dūmai dėl to, kad prirūkyta.

VDU ER 2533/252 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2008, Nr. 5, p. 113]

Var. Virš pievos kyla rūkas. Lukas kviečia:

– Tėtuk, einam į tuos dūmus.

VDU ER 2533/254 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 5, p. 59]

Var. – Ar žinai, iš kur atsiranda rūkas? – klausia mama.

– Kai žmonės prirūko. Ir dar mašina prirūko iš galo, va, iš to vamzdžio, – rodo į išmetamąjį dujų vamzdį. (Marius, 3 m.)

VDU ER 2533/253 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2008, Nr. 9, p. 105]

Nedutis (2 m.)

Ruošiamės prieš pietus eiti į lauką. Kai, rengiant Nedutį, jis nusižiovauja, tėtis klausia:

– Tu miegelio nori?

Nedutis atsako:

– Ne, aš liūtą darau.

VDU ER 2533/257 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/3>, žiūrėta 2014-01-06]

Arnei mama pasakoja apie veršiuką, kuriam pradėjo dygti ragiukai, ir jis pradėjo badytis. Arnas nustebęs:

– Tai jis briedis?

VDU ER 2533/258 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2004, Nr. 3, p. 73]

Plaukiame ežeru valtimi, kitoje valtyje sėdi du baltai apsirengę žmonės.

– Mama, žiūrėk, gulbės plaukia, – džiaugiasi Vaida.

VDU ER 2533/260 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2003, Nr. 1, p. 44]

Močiutė Viliui nori užmauti baltas kelnes.

– Nesimausiu, nenoriu būti avinas.

VDU ER 2533/261 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2004, Nr. 3, p. 73]

Domantas (2 m.) nakvojo pas močiutę. Ryte atsikėlęs neranda tetos Agnės ir klausia močiutės:

- Kur Agnė?
- Išėjo į bažnyčią giedoti.
- Agnė gieda – kakariekūūūū...

VDU ER 2533/262 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2005, Nr. 6, p. 84]

Bažnyčioje vaikas (Simonas, 2,5 m.) vis klausinėja, kas dainuoja, o močiutė aiškina, kad čia giedama. Po šiek tiek laiko, klausydamas giedančio kunigo, jis ir sako:

- Man labai patinka, kaip gaidelis gieda.

VDU ER 2533/263 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2002, Nr. 12, p. 63]

Užmiestis. Nojus (2 m. 9 mėn.) pamato pro langą aukštus kaminus ir sako:

- Žiūrėk, mamyte, baseinai.
- O kas tokiuose ilguose baseinuose maudosi?
- Žirafos.

VDU ER 2533/265 [Šnekučių dvikova, *Tavo vaikas*, 2009, Nr. 9, p. 89]

Mama susiriša plaukus. Dukrytė (2 m. 2 mėn.) pagiria:

- Mama – kuodas! Mama – pempė!

VDU ER 2533/266 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2013, Nr. 1, p. 97]

Mama perka ledų Viltei (2 m. 8 mėn.). Paprašo, kad ant jų užpiltų braškių uogienės. Viltė laiko ledus rankoje, įdėmiai žiūri į juos ir klausia mamos:

- O kodėl man kečupo ant ledų užpylė?

VDU ER 2533/270 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2012, Nr. 10, p. 97]

Brolis išspaudė ant Augustės (2 m.) dantų šepetėlio rausvos pastos. Mergaitė šaukia:

- Tėti, man brolis ant šepetėlio uogienės uždėjo!

VDU ER 2533/272 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2000, Nr. 8, p. 52]

Pamatęs raudonu flomasteriu išteptą lovą, sako (Mažvydas, 2,5 m.):

- Popa lovytei.

VDU ER 2533/273 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2003, Nr. 3, p. 70]

Tėtis parnešė flomasterių.

- O, čia ir arklio spalva yra! – apsidžiaugia Rugilė (3,5 m.).
- Kokia, kokia?
- Na, arklio, ruda.

VDU ER 2533/264 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2006, Nr. 12, p. 97]

Irmantas (4 m.)

Parvežė tėtis vaikui lauktuvių geltonos spalvos mašinytę. Irmantukas priėjęs sako:

– Man... man patinka šita bananinė mašina.

VDU ER 2533/276 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/9>, žiūrėta 2014-01-06]

Arminas (1 m. 9 mėn.) piešia ir prašo mamos:

– Mamyte, duok plombyro popieriaus.

Mama nustemba:

– Kokio popieriaus?

Arminas paaiškina:

– Balto.

VDU ER 2533/277 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2006, Nr. 11, p. 105]

Radvilė (4 m.)

Būdama kieme, mažiukė pamatė einantį „ryžą“ katiną. Staiga sušunka mažylė:

– Mamyte, žiūrėk, eina morkinis kačiukas.

– O kodėl morkinis? – klausia mama.

– Todėl, kad jis visas morkas suvalgė iš rūšio ir nepaliko man, – liūdnai atsako mažylė.

VDU ER 2533/279 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/3>, žiūrėta 2014-01-06]

Auklėtoja klausia 5,5 m. Erikos, kodėl gandrą nuspalvino žaliai.

– Jis prisiėdė varlių, todėl yra žalias.

VDU ER 2533/280 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2007, Nr. 11, p. 97]

<...> O mano sūnaus paskutinis bajoriukas buvo toks „biškį“ ne vietoj. Pamatė jis juodaodį ir kad pradės šaukt ant viso miesto:

– Mamyte, žiūrėk, koks purvinas!

Sakau:

– Nepurvinas.

O jis vis tiek:

– Murzius, praustis nemoka.

VDU ER 2533/282 [<http://www.tevu-darzelis.lt/forumas/topic/vaiku-isdaiigos/page/4>, žiūrėta 2014-01-17]

Ugnė (3,6 m.) žiūri nuotraukų albumą ir pamačiusi savo mamą su tamsiais plaukais (o dabar šviesūs) paklausė:

– Mamyte, o kodėl tavo plaukai tokie nešvarūs nuotraukoje?

VDU ER 2533/284 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1998, Nr. 8, p. 42]

Dovydas (3 m.) aiškina, kodėl saulę nupiešė su dviem rudais spinduliais:

– Saulytė truputį susipurvino...

VDU ER 2533/285 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2006, Nr. 4, p. 97]

„Atrodau kaip Seimo narys“

Kartą buvome iškyloje, kur draugė turėjo 2 metų dukrytę ir 4 metų berniuką. Na, jie pradėjo žaisti žaidimą „Pasakyk tetos vardą“:

– Kas čia? – klausia jų mamytė.

– Teta Ilona, – atsako vaikiukai.

– O čia?

– Teta Inga.

– O kokia čia teta? – klausia mama, rodydama į vaikams pirmą kartą matomą tetą trumpais plaukais.

Šitie žiūri ir galvoja.

– Teta berniukas, – staiga atsako keturmetis.

VDU ER 2533/33 [<http://forumas.pasmama.lt/forum/paplepekim/pasijuokim/vaiku-mintys...?page=1>, žiūrėta 2013-10-30]

Vieną dieną Dovydas (3 m.) sumastė, kad geriau būtų turėti ne broliuką, o sesutę:

– Mama, o mes neveskim Nojaus į kirpyklą. Užaugo ilgi plaukučiai – turėsime sesutę.

VDU ER 2533/34 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2006, Nr. 4, p. 97]

Austėja (4 m.) pasakoja mamytės draugei:

– Mes su mamyte – tai lengvos kaip pūkelis, o tėvelis – tai sunkus kaip meškinas.

VDU ER 2533/40 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2012, Nr. 12, p. 97]

Kevinas (5 m.)

Kevinas svečiavosi pas močiutę. Ji rodė jam albumą su senomis nuotraukomis.

Atvažiuojęs namo vaikas sako:

– Mama, o mūsų dedukas buvo banditas.

Aš sakau:

– Ne, nebuvo. Jis pas mus geras dedukas.

Kevinas prieštarauja:

– Buvo, buvo, nes aš jį mačiau nuotraukoje su automatu...

VDU ER 2533/68 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/1>, žiūrėta 2014-01-06]

Optikos salone matuojauosi akinius, o Ugnė (6 m.) kad pradėjo verkti:

– Nenoriu, kad tu būtum sena, einam iš čia!

VDU ER 2533/69 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2005, Nr. 10, p. 88]

Vyro sesuo šviesiai dažytais plaukais. Tomas (6 m.) jai aiškina „gyvenimo tiesas“:

– Tu sena, plaukai jau žili. Tau reikia skarutės, ramentų bei pažymėjimo ir būsi pensininkė.

VDU ER 2533/70 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 1, p. 43]

Smiltė (2,2 m.) rado litą:

- Koks čia bilietas?
- Čia vienas litas. Matai, teta nupiešta.
- Čia ne teta, čia mano močiutė.

VDU ER 2533/71 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2000, Nr. 6, p. 60]

Rūtėlė (1,8 m.) nusiėmė nuo galvos skarelę ir sako:

– Nėra bobutės. Viskas.

VDU ER 2533/72 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1998, Nr. 12, p. 50]

Vaikštinėju su Simonu (3,5 m.) lauke. Pro šalį eina penkiametis berniukas, pasipuošęs juodu kostiumu, baltais marškinėliais ir peteliške.

– Turbūt jis prezidentas... – garsiai svarsto Simonas.

VDU ER 2533/75 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2000, Nr. 10, p. 54]

Jaunius (3 m.)

Kartą mieste sūnus pamatė garbingo amžiaus baltaplaukį senelį su kostiumu. Jaunius pradėjo tempti mane už rankovės ir šaukti:

– Mama mama, ten prezidentas praėjo!..

VDU ER 2533/76 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/17>,
žiūrėta 2014-01-06]

Pusseserės Viltės krikštyną išvakarėse Elvinas (5 m.) pasipuošia baltais marškiniais, kostiumu, pasiriša kaklaraištį. Pasižiūri į veidrodį ir sako:

– Atrodau kaip Seimo narys.

VDU ER 2533/77 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2001, Nr. 12, p. 78]

„Valgau su dantukais, o ne su kaire ranka“

Augustinas (3,5 m.) žiūri į nėščios tetos pilvą ir klausia, kas čia yra. Paaiškinu, kad tai „leliuko“ namelis. Augustinas:

– O kur namelio langas, aš noriu pažiūrėti į tą leliuką.

VDU ER 2533/306 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2011, Nr. 5, p. 97]

Grįžusi iš miesto, mama padejavo, jog basutė nugraužė koją.

– Ar su dantimis nugraužė? – pasitikslina Eleonora (2,5 m.).

VDU ER 2533/308 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 2, p. 45]

Tėtė padarė naują krepšėlį, papuoštą nupieštais peliukais:

– Va tau krepšys su peliukais.

Paulius (3,5 m.) įkišo į vidų ranką, pagraibė ir pasipiktino:

– Peliukų nėra!

VDU ER 2533/309 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1994, Nr. 5 (13), p. 26]

Tadas (3 m.) vis lipa ant palangės, kur stovi gėlių vazonai. Mama jį sudraudžia:

– Kur tu lipi vis ten dešimt kartų?! Juk sakiau, kad negalima!

Vaikas nustemba:

– Užlipau du kartus, o sako, kad dešimt!

VDU ER 2533/310 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 8, p. 62]

Armandukas (4 m.)

Armandukas klausia tetos:

– Kur važiuosi?

Močiutė įsiterpusi greitai atsakė:

– Bernų šaudyti. (Suprask, vaikinų vilioti.)

Teta pratęsia:

– Armanduk, ar ir tu nori kartu?

Armandas:

– Noriu važiuot, bet mano šautuvas sugedęs...

VDU ER 2533/313 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/7>, žiūrėta 2014-01-06]

Haroldas (6 m.)

Sode sakau:

– Haroldai, padėk nurinkti vabaliukas nuo bulvių, o tai sugrauš visas bulvytes.

Jis ateina, pasižiūri ir sako:

– Oi tu neprotinga, nematai, kad vabaliukai ant lapų, o bulves gi į žemę sodinom...

Ir juokiasi.

VDU ER 2533/314 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/8>, žiūrėta 2014-01-06]

Ugnytė (3 m.)

Liepiu Ugnei valgyti su dešine rankyte, o ne su kaire, kaip ji dažniausiai tai daro, o ji man ir atšauna:

– Mama, aš valgau su dantukais, o ne su kaire ranka!

VDU ER 2533/318 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/2>, žiūrėta 2014-01-06]

Mama moko sūnų:

- Jei tave kas nors muš, nepasiduok, duok grąžos.
- Mama, bet aš gi neturiu pinigėlių.

VDU ER 2533/320 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2003, Nr. 7, p. 70]

Gąsdinu Ievutę:

- Vaikai, kurie neklauso tėvelių, išdykauja, pavirsta į paršiukus.

Ievutė (3,9 m.), labai rimtai išklausius, po kiek laiko sako:

- Dabar žinau: kur pas tetą Birutę yra paršiukai, tai ten buvo dvi negeros mergytės ir berniukas.

VDU ER 2533/321 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 4, p. 46]

Kamilė (4 m.) varto žurnalą. Jame nuotrauka: sėdi du mažai vaikai – vienas baltaodis, kitas juodaodis. Nustebusi klausia:

- O kodėl jisai juodas?
- Čia negriukas.
- Tai jis iškepęs?

VDU ER 2533/322 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 1, p. 42]

- Reikia sakyti ne „buterbrodas“, o „sumuštinis“; – moko mažylius auklėtoja.

- O kas jį sumušė? – susidomėjo Rokas (5 m.).

VDU ER 2533/330 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1995, Nr. 2 (16), p. 17]

Vytenis (3,5 m.) pavalgė, truputis maisto liko lėkštėje.

- Suvalgyk, Vytenėli, kad lėkštė tuščia liktų.

– Nenoriu.

- Suvalgyk, – įkalbinėju. – Močiutė tai, kas lieka, paršiukams atiduoda, o mes paršiukų neturime...

Vytenis susimąsto:

- Tai aš tau kaip paršiukas?

VDU ER 2533/333 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2003, Nr. 1, p. 44]

Benukas (2 m.) kalbasi su tėtuku. Tėtis klausia:

- Benuk, ką reikia turėti, kad nusipirktum šokolado?

Sūnelis atsako:

- Benuką...

VDU ER 2533/334 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 1, p. 42]

- Emilija, ar tu žinai, kad tau negalima imti degtukų?

- Aš nerūkysiu, – atsako.

VDU ER 2533/335 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2007, Nr. 5, p. 97]

Gerda (4 m.)

Pusryčiaujame. Gerdutei padėtas sumuštinis ir kakava.

– Nenoriu sumuštinio! Mama perpjauna jį per pusę (kad mažiau būtų).

Gerdutė:

– Du?!

VDU ER 2533/344 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/24>, žiūrėta 2014-01-06]

Auklėtoja skatina vaikus valgyti daržovių sriubą:

– Tai kiškio Piškio sriubytė. Daug kopūstų ir morkų, kad ir jūsų kojos būtų greitos kaip kiškio, kad akys būtų sveikos.

– Ar žinai, Rusne, kodėl kiškiai akinių nenešioja? – teiraujasi, norėdama įsitikinti, ar mergaitė suprato pamokymus.

Šiek tiek pamąščiusi, Rusnė atsako:

– Kad televizoriaus neturi.

VDU ER 2533/345 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2007, Nr. 11, p. 97]

„Čia vištos su žieminėm kepurėm“

Spalio sekmadienis, lauke lyja, vakaras. Ieva (3–5 m. mintys) [mergaitės pamąstymai užrašyti nuo 3 metų iki 5 metų, nėra išskirta, kokio amžiaus buvo mergaitė, kai užrašė šį pamąstymą] sėdi tėčiui ant kelių, ir abu žiūri pro langą. Pamačiusi paukščiuką, Ieva liūdnai sako:

– Paukščiukui šalta, jis alkanas, turbūt ir kavos nori...

VDU ER 2533/350 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2008, Nr. 2, p. 81]

Su Radvile (2 m. 7 mėn.) zoologijos sode. Einame pro leopardo narvą.

– Mama, jis valgyti nori.

Pagalvojusi:

– Bet jam reikia gero maisto. Picų, kebabų jis nevalgys.

VDU ER 2533/351 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2012, Nr. 4, p. 97]

Emilis (2 m.) girdi, kaip kaime gieda gaidys:

– Jis verkia, nes nori valgyti. Duosiu jam duonos, lašinių.

VDU ER 2533/352 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2006, Nr. 8, p. 89]

Armandas (4 m.)

Einam su Armandu pas daktarę, ir kartu eina kažkieno šuo. Armandas sako:

– Ir šuniukas eina pas daktarę, ir jis susirgęs yra!!!

VDU ER 2533/353 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/1>, žiūrėta 2014-01-06]

Lauke Saulutė (1 m. 8 mėn.) susidomi balandžiu:

– Jis be batų... – nusistebi.

VDU ER 2533/354 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2004, Nr. 8, p. 7]

Ignotas (šneka trimečiai Nykštukų grupės vaikučiai iš Vilniaus lopšelio darželio „Krivulė“) teiraujasi, ar paleisime iš narvelio paukštukus (zebrinius amadinus) į lauką. Auklėtoja paaiškina, kad jie nesugebėtų susirasti maisto ir sušaltų.

– Reikia paukštukus aprenkti mažais drabužėliais, ir tada jie nesusaltų, – išėitį randa berniukas.

VDU ER 2533/355 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2006, Nr. 6, p. 89]

Kamilytė (4 m.) „apsiusiojo“ skruzdėlytė. Skauda šiek tiek, todėl ji piktai taria:

– Ot myžnė skruzdėlytė, jai reikia uždėti „pampersą“!

VDU ER 2533/356 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2011, Nr. 10, p. 97]

Paukščiukas apkakojo kambario langą. Vilius (2,3 m.) klausia:

– Kodėl paukščiukas nedaro ant puoduko?

– Paukščiai nemoka daryti ant puoduko, – paaiškinu.

– Tada jiems reikia uždėti „pampersą“, – sako sūnus.

VDU ER 2533/357 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1998, Nr. 11, p. 40]

Arminas (3 m.) žiūri į paveikslėlį, kuriame nupiešta kengūra ir į sterblę įlindęs kengūriukas, ir nustebęs sako:

– Žiūrėk, jis įlindo į kengūros „triusikėlius“.

VDU ER 2533/358 [Šnekutis, *Tavo vaikas*, 2007, Nr. 6, p. 105]

Išsivedė mano tėtis į parduotuvę savo mylimiausią anūkėlę, mano 4-erių metų dukrytę. Grįžta po kokių 5 min[utių] visas įraudęs iš pykčio, o ši pasipūtus oriai tyli ir nieko man neaiškina. Galų gale tėtis prabyla:

– Niekur jos daugiau nebesivesiu, amžinai kabinėjasi gatvėje prie žmonių ir man gėdos pridaro. Įsivaizduoji, genėjo kažkoks vyras medelį, tai ji, ištrūkus man iš rankų, pribėgo prie jo ir ėmė muštis rėkdama: „Begėdi tu, kiaule! Toks didelis, o nežinai, kad medeliui skauda! Jeigu tau kas rankas nupjautų?“ Ir taip toliau, ir panašiai – visa gerkle.

Sakė, teko mano dukrytę parnešt namo pasikišus po pažasčia, nes ji atsisakė pajudėti iš vietos, kol „negeras dėdė nenustos skriausti medelio“.

VDU ER 2533/359 [<http://www.labai.lt/forumai/pasisakymai183.html>,

žiūrėta 2013-11-15]

Diena trumpa, greit temsta. Pasakoju Indrutei (4,6 m.), kad saulytė pavargusi, trumpai šviečia.

Indrutė tuoj įsivaizduoja:

– Saulutė pavargo, sėdi sau, ilsisi ir mezga kojines.

VDU ER 2533/360 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 4, p. 46]

Klausom su Almantu (2 m. 1 mėn.) orų prognozės. Rodo ženklą „Debesuota su pragiedruliais“:

– O saulutė užsiklojo ir nuėjo miegoti...

VDU ER 2533/361 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2001, Nr. 7, p. 66]

Pamatęs gulinčias karves, Ūdrys (3,8 m.) susigraudena:

– Karvės guli be pagalvių. Eikim ir atneškim iš namų. Bet geriau tegul karvės pačios nueina ir pasiima.

VDU ER 2533/362 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1999, Nr. 12, p. 62]

Parke Vasarė, pamačiusi išvirtusį medį su šaknimis, samprotauja:

– Turbūt miegelio užsinorėjo...

VDU ER 2533/363 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2001, Nr. 4, p. 76]

Kieme, už lango, stovi sniego Senis Besmegenis. Goda (2,5 m.) pamačiusi šaukia:

– Ateik čia! Laukelyje šalta.

VDU ER 2533/365 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 2002, Nr. 5, p. 75]

Elija (3 m.)

Vakare pamatė danguj mėnulį ir sako:

– Žiūrėk, mama, mėnulis koks šviesus, turbūt jis šviesą įsijungęs.

VDU ER 2533/366 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/15>, žiūrėta 2014-01-06]

Evelina (5 m.)

Močiutė nusipirko kuoduotų vištų, pati jomis gėrisi, anūkėlei rodo.

– Va, pelėdų pirkau!

– Čia ne pelėdos, čia vištos su žieminėm kepurėm, – šypsosi Evelina.

VDU ER 2533/367 [<http://www.mama.lt/vaikai/snekutis/19>, žiūrėta 2014-01-06]

Paulius (4 m.):

– Žmonės paima iš bičių daug medaus. Dar jos sau pasilieka septynis gabalus. Mažiems, mažiems... mažoms bitutėms. Užsitepa vakare ant duonos ir valgo sau.

VDU ER 2533/368 [Mano šnekutis, *Tavo vaikas*, 1994, Nr. 5 (13), p. 26]

Parengė Aistė Vasiliauskienė ir
Gražina Skabeikytė-Kazlauskienė